



UMEÅ UNIVERSITET

INFÖR BUDGET ÅR 2025 INKLUSIVE EKONOMISK PLAN 2026–2027 (INSTRUKTION)

Typ av dokument:	Instruktion
Datum:	2024-02-20
Dnr:	FS 1.3.2-2497-23
Beslutad av:	Universitetsstyrelsen
Giltighetstid:	2024-02-20–2024-12-31
Område:	Styrning, ekonomi, planering och resurstilldelning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Anvisningar för budget år 2024 inkl. ekonomisk plan 2025–2026/ (FS 1.3.2-164-23) Universitetsstyrelsen 2023-02-21



Innehållsförteckning

1.	Beskrivning	2
2.	Bakgrund.....	2
3.	Tidplan	3
4.	Inledning.....	4
5.	Inriktning inför budget 2025.....	4
5.1.	Myndighetskapital och vidtagna åtgärder.....	5
5.2.	Fortsatt ökad långsiktighet	6
5.3.	Jämställdhetsbudgetering.....	7
5.4.	Universitetsövergripande budgetförutsättningar inför år 2025.....	8
5.4.1.	Budgetjusteringar utifrån budgetproposition för 2025.....	8
5.4.2.	Pris- och löneomräkning	8
5.4.3.	Lönerevision.....	8
5.4.4.	Lönekostnadspåslag.....	8
5.4.5.	Internhyra,	9
5.4.6.	Lokalvård.....	9
5.5.	Budgetförutsättningar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	9
5.6.	Budgetförutsättningar för forskning och utbildning på forskarnivå	10
5.7.	Budgetförutsättningar för universitetsgemensamma funktioner.....	11
5.7.1	Underlag till budget från universitetsgemensamma funktioner.....	11
	Bilaga 1. Mall för underlag till budget	12



UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Dokumentet utgör gemensamma riktlinjer och förutsättningar samt övergripande tidplan för budgetarbetet inför år 2025. Dokumentet beskriver universitetsövergripande budgetförutsättningar respektive specifika budgetförutsättningar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, forskning och utbildning på forskarnivå, samt universitetsgemensamma funktioner. Vidare ingår även Umeå universitets övergripande tidplan för budgetprocessen inför 2025 samt en bilaga innehållande stöd för inlämning av underlag till budget. Instruktionerna riktar sig i huvudsak till fakulteterna, Lärarhögskolan, Universitetsbiblioteket och Universitetsförvaltningen.

Dokumentet avser instruktioner för det årliga budgetarbetet. Rektor fattar beslut om särskilda instruktioner för verksamhetsplanering.

2. Bakgrund

I juni 2024 fastställer universitetsstyrelsen budget för år 2025 inklusive ekonomisk plan för perioden 2026–2027. I universitetsstyrelsens beslut ingår budgetramar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå år 2025, samt fördelning av dessa till fakulteter och Lärarhögskolan (inklusive preliminära budgetramar för år 2026–2027). I beslutet ingår även budgetramar avseende regeringsuppdrag och andra satsningar inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. Universitetsstyrelsen fastställer även budgetram för universitetsgemensamma funktioner och fördelning av denna till Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket, Övrigt universitetsgemensamt och Internrevisionen.

I följande instruktion har ett antal perspektiv integrerats; arbetsmiljö-, student-, samverkans-, internationaliserings-, tillgänglighets- och hållbarhetsperspektivet. Instruktionen kan i förlängningen få påverkan på jämställdheten. Det är därför viktigt att jämställdhetsperspektivet tas i beaktning vid fördelning av anslagsmedel på samtliga nivåer vid Umeå universitet.



3. Tidplan

Nedan visas några viktiga tidpunkter från tidplanen för Umeå universitets övergripande budgetprocess.

<u>Datum</u>	<u>Delar av innehåll i tidplan</u>
4 dec 2023*	Avstämmning i universitetsledningen inför budget år 2025.
21 dec 2023*	Ledningsråd inför budget år 2025.
20 feb*	Universitetsstyrelsen fastställer instruktioner för budget år 2025 till fakulteter och andra berörda verksamheter samt ekonomisk plan 2026–2027.
8 mars	Universitetsgemensamma funktioner inkommer med underlag till budget inför år 2025 enligt bilaga 1.
25 mars	Ledningsråd om budget år 2025 inklusive IT-prioriteringar. Universitetsbiblioteket, Universitetsförvaltningen och Övrigt universitetsgemensamt presenterar sina mest prioriterade budgetäskanden samt områden/verksamheter som kan prioriteras lägre och/eller effektiviseras.
2 maj	Ledningsråd om budget år 2025.
20 maj	Universitetsstyrelsens budgetkommitté behandlar förslag till budget år 2025 inklusive ekonomisk plan för perioden 2026–2027.
4 juni	Universitetsstyrelsen fastställer budgetramar till fakulteter, Lärarhögskolan, universitetsgemensamma funktioner och Internrevisionen för år 2025 inklusive preliminära ramar för perioden 2026–2027.
20 juni	Rektors detaljbudget för 2025 fastställs inklusive fasta procentsatser för fördelning av universitetsgemensamma kostnader.
13 sept	Rektor fastställer beslut gällande universitetsgemensam finansiering av forskningsinfrastruktur 2025–2027.
25 sept	Universitetsstyrelsen informeras om budgetpropositionen.
30 sept	Samtliga interna priser är beslutade av universitetsdirektören inför nästkommande år. Rektor beslutar om timkostnader för interna köp och försäljningar av lärares insatser vid Umeå universitet i november.
11 okt	Rektor fastställer ev. justering av budget 2025 utifrån budgetproposition.
31 okt	Fakultetsnämnder, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltning och Universitetsbibliotek fastställer budget för år 2025, inklusive ekonomiska planeringsförutsättningar för år 2026–2027. Fakultetsnämnder och universitetsdirektör fastställer fasta procentsatser för fördelning av fakultetsgemensamma/förvaltningsgemensamma kostnader. Rapportering sker till planering@umu.se .
Nov-dec	Dialoger utifrån fakulteternas, Lärarhögskolans, Universitetsförvaltningens och Universitetsbibliotekets arbete med budget för år 2025, m.m.
18 dec	Senaste dag för institutioner/motsvarande att fastställa budget för år 2025. Rapportering sker enligt den egna fakultetens/motsv. instruktioner.

*Aktiviteter som inträffar före det att instruktionerna träder i kraft.



UMEÅ UNIVERSITET

4. Inledning

Umeå universitets vision, verksamhetsplanering och budget utgör tillsammans de strategiska och planeringsmässiga utgångspunkterna för att säkerställa att universitetet bedriver forskning och utbildning av hög kvalitet. Som grund för budgetarbetet, och för all övrig verksamhetsplanering vid Umeå universitet, finns visionsdokumentet *Vision för Umeå universitet*. Visionen är formulerad i tre övergripande utvecklingsområden: *Umeå universitet tar framtidansvar*, *Kunskapsutveckling i samspel* samt *Konkurrenskraft och stolthet*. Utifrån visionen har rektor fattat beslut om *Verksamhetsplan 2023–2025 Umeå universitet*. All verksamhetsplanering sker inom de ekonomiska ramarna och vid eventuell konflikt mellan mål och medel avgör medlen, d.v.s. ekonomin sätter gräns för måluppfyllelsen (*Ekonomistyrregler*).

Universitetsstyrelsen fastställer budget för 2025 i juni 2024, vilket är innan regeringen presenterar budgetpropositionen för år 2025. Det finns därför ett antal osäkerhetsfaktorer i upprättandet av budget för år 2025. Universitetsstyrelsen föreslår därför i samband med styrelsemötet i juni 2024 ge rektor delegation att fatta eventuellt tilläggsbeslut om budget utifrån kommande budgetproposition.

5. Inriktning inför budget 2025

Umeå universitet ska i så hög grad som möjligt årligen nyttja tillgängliga resurser till att bedriva utbildning och forskning av hög kvalitet. I syfte att nå denna målsättning har universitetet de senaste åren vidtagit många åtgärder som fortsätter år 2024 och 2025, se avsnitt 5.1 Myndighetskapital och vidtagna åtgärder.

En viktig förutsättning för både verksamhetsplanering och budget är vad som hittills är känt om de resurser som Umeå universitet disponerar samt prognostiserade kostnadsförändringar under kommande år. Umeå universitet redovisade 2023 ett underskott på 186 miljoner kronor (2022: –24 mnkr). Underskottet för 2023 innebär att det samlade myndighetskapitalet minskar till totalt 817 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 15 procent av årets kostnader (2022: 20 procent). Nivån innebär att myndighetskapitalet börjar närma sig intervallet 9–12 procent, vilket motsvarar universitetets målsättning.

Inflationen kommer troligen fortsätta att ligga på en högre nivå än under åren före pandemin, även om nivån den senaste perioden har minskat (oktober 2023 jämfört med oktober 2022: 6,5 procent). När prognoser vägs samman beräknas inflationen minska till 4,1 procent 2024. År 2025 prognostiseras Riksbankens mål på 2,0 procent nås. I dagsläget finns också en osäkerhet kring hur universitetets anslagsintäkter kommer att påverkas av de omfördelningar av anslag som aviserades om i senaste budgetpropositionen för 2024 och som i övrigt innehöll få ekonomiska tillskott för universitet och högskolor. Noterbart i budgetpropositionen var att i stort sett samtliga anslag till utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå minskades med 0,5 procent 2024 till följd av en generell besparing.



UMEÅ UNIVERSITET

Mot denna bakgrund är inriktningen inför budgetarbetet 2025 att fortsätta nyttja årliga befintliga resurser till att bedriva utbildning och forskning av hög kvalitet, samt att beakta förväntade kostnadsökningar till följd av bland annat inflationsnivån, ökat antal anställda (inklusive genomförd lönerrevision) och övriga förväntade kostnads- och intäktsförändringar de närmaste åren. Sammanfattningsvis är bedömningen att Umeå universitet inför år 2025 har en god beredskap och finansiell styrka för att kunna hantera en situation med eventuellt minskade intäkter och/eller ökade kostnader.

Budgeten ska anpassas till rådande ekonomisk situation vid den enskilda fakulteten/motsvarande eller institutionen/motsvarande och användas som ett styrverktyg för att uppnå både verksamhetsmål och ekonomiska mål. Budgeten ska baseras på tillgänglig information inför kommande år och på historik, samt vara realistisk att nå det aktuella året. Som stöd vid budgetering av personalkostnader finns dokumentet Stöd vid budgetering av personalkostnader – schablonvärde vid kortare föräldraledighet och sjukfrånvaro framtaget.

I syfte att löpande under året få en mer rättvisande resultatjämförelse, ska periodiserad budget på universitetsgemensam nivå även fortsättningsvis tillämpas tertialvis vid ekonomisk uppföljning, samt även på fakultetsnivå i de fall det bidrar till en mer rättvisande resultatjämförelse av den egna verksamheten.

I årliga kommentarer till budget bör fakulteten/motsvarande eller institutionen/motsvarande analysera sitt myndighetskapital och det bör anges vilka planer som finns för användning av myndighetskapital. I de fall myndighetskapitalet överstiger fastställda målnivåer, bör en negativ budget upprättas. I de fall myndighetskapitalet är negativt bör en positiv budget upprättas.

De senaste åren har universitetsstyrelsen och rektor fattat beslut om flera satsningar i syfte att nyttja tillgängliga medel för att bedriva forskning och utbildning av hög kvalitet, exempelvis *Insatser i syfte att bedriva utbildning och forskning av hög kvalitet för åren 2021–2025* (315 mnkr). Dessa satsningar har tidsbegränsad finansiering. Inriktningen inför 2025 är att en återhållsam bedömning bör göras över vilka poster som kräver tillsvidarefinansiering. De poster och aktiviteter som kräver tillsvidarefinansiering bör så långt som möjligt hanteras inom ramen för ordinarie budget 2025 eller 2026 och kommer att specificeras i budgeten för 2025 som universitetsstyrelsen fastställer i juni 2024.

5.1. Myndighetskapital och vidtagna åtgärder

Myndighetskapital utgörs av samlade ekonomiska resultat från tidigare år och ska ingå i verksamhetsplanering och budgetering på samma sätt som övriga medel. Med syfte att det ska finnas en flexibilitet som underlättar för flerårig planering, anges spann för de målnivåer för myndighetskapital som universitetsstyrelsen har fastställt för perioden 2023–2025, se tabell 1. Målnivåer för kommande perioder, efter 2025, kommer att beredas inför budget 2026.

Tabell 1. Målnivåer för myndighetskapital 2023–2025.

	Målnivå myndighetskapital 2023-2025	Spann 2023-2025
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	9%	4-9%
Forskning och utbildning på forskarnivå	12%	7-12%
Övrig verksamhet	9%	2-9%



UMEÅ UNIVERSITET

Inriktningen i den ekonomiska planen för 2025 samt för perioden 2026–2027 är att nå målnivåerna angivna i tabell 1 genom de åtgärder som universitetet de senaste åren har vidtagit.

Två av de större åtgärder som har vidtagits är dels rektors beslut om en *Forskningssatsning* tillsammans med fakulteterna motsvarande 135 miljoner kronor år 2020–2024 (dnr: FS 1.3.2-2250-18), dels universitetsstyrelsen beslut om en satsning omfattande 315 miljoner kronor för åren 2021–2025, *Insatsernas syfte är att stärka utbildning och forskning* (dnr: FS 1.1-386-21). Vidare har rektor beslutat att från och med år 2019 genomföra ett indrag av årligt positivt resultat till universitetsgemensam nivå, i de fall myndighetskapitalet överstiger en viss nivå. Vid beräkning av indrag exkluderas medel tillhörande Forskningssatsning och Insatser för att stärka utbildning och forskning i enlighet med rektors beslut (dnr: FS 2023/2392). I det fall rektor eller universitetsstyrelsen beslutar om nya satsningar som innehåller regler för indrag av ej förbrukade medel, ska intäkter, kostnader och eventuellt resultat från dessa satsningar exkluderas vid beräkning av generellt indrag av positivt resultat.

Ytterligare åtgärder som har vidtagits och som kommer att fortsätta under år 2024 är bland annat följande:

- Diskussion och prioritering av processer som kan vara angelägna att arbeta vidare med, till exempel hur ekonomistödet på institutionsnivån kan utvecklas och hur ekonomiskompetens kan rekryteras och behållas.
- Fördjupade dialoger om ekonomiuppföljning mellan beslutsnivåer (bland annat mellan fakulteter och institutioner).

5.2. Fortsatt ökad långsiktighet

Viktiga ledord i arbetet med verksamhetsplanering är *långsiktighet, tillit och transparens*, d.v.s. utifrån dokumentet *Vision för Umeå universitet*. Planeringsperioden för både verksamhetsplan och budget är treårig och för innevarande period 2023–2025 är inriktningen att inte revidera *Verksamhetsplan 2023–2025 Umeå universitet* om inte kommande uppföljning (genomförs våren 2024) av verksamhetsplanen tydligt visar att till exempel ändring av inriktning för aktiviteter behöver ske.

Verksamhetsplanen är ett verktyg för att nå verksamhetsmål på samma sätt som att budgeten är ett verktyg att nå ett ekonomiskt mål. Budgeten ger de ekonomiska förutsättningarna för att nå verksamhetsmålen och dessa ska därför vara koordinerade med varandra. Arbetet med att förstärka kopplingen mellan verksamhetsplan och budget bör därför fortsätta inför 2025. Så långt som det är möjligt bör universitetet gemensamt och fakulteter/motsvarande undvika att fördela resurser under året och i stället ha som mål att i så stor utsträckning som möjligt fördela medel innan budgetåret börjar, detta i syfte att ge verksamheten ökad långsiktighet och förutsägbarhet. Där det är möjligt bör fleråriga finansieringsbeslut tas.

Liksom tidigare år anges i Umeå universitets budgetdokument budgetramar för kommande år samt preliminära ramar för ytterligare två år. Fakultetsnämnder, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltning och Universitetsbibliotek ska på samma sätt inkludera ekonomiska planeringsförutsättningar för perioden 2026–2027 i sina budgetdokument.



UMEÅ UNIVERSITET

5.3. Jämställdhetsbudgetering

Alla statliga lärosäten har ett regeringsuppdrag att fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. I Umeå universitets fastställda Inriktning för jämställdhetsintegrering 2022–2025 anges två övergripande mål och de problemområden som universitetet har identifierat inom samtliga jämställdhetspolitiska mål. Problemområdena pekar på brister som behöver åtgärdas vid Umeå universitet för att uppnå ett jämställt universitet och på så vis bidra till ett jämställt samhälle.

Som ett led i att bidra till jämställdheten i länet har Umeå universitet under 2023 anslutit sig till länsstrategin "Ett jämställt Västerbotten 2023–2030". För att kunna följa upp universitetets jämställdhetsarbete har ett antal nyckeltal, som är kopplade till delmålen i länsstrategin samt till identifierade problemområden i universitetets inriktning för jämställdhetsintegrering, tagits fram. Under 2024 startar ett arbete med att tillgängliggöra de framtagna nyckeltalen på flera verksamhetsnivåer via beslutsstödsystemet Fokus. Nyckeltalen kan på så vis med fördel utgöra ett stöd i uppföljning och analys av jämställdhetsarbetet såväl vid universitetet gemensamt, som vid fakulteter/motsvarande och institutioner/motsvarande.

Förutom uppföljning av nyckeltalen är det av vikt att undersöka och analysera på vilket sätt resursfördelningen vid universitetet påverkar verksamhet och jämställdhet. Fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltning och Universitetsbibliotek ska därför fortsätta utveckla jämställdhetsperspektivet vid resursfördelning inför 2025 så att beslut som rör prioriteringar och finansiering beaktar och bidrar till att minska risken för att ojämställdhet vid resursfördelning uppstår.

Det är strategiskt viktigt att jämställdhetsarbetet integreras i budgetarbetet för att jämställdhetsperspektivet ska få genomslag i universitetets egen verksamhet. Ett sätt att göra det är att undersöka hur den egna resursfördelningen påverkar verksamhet och jämställdhet. Det innebär att göra analyser av vilka konsekvenser resursfördelningen får för jämställdhet i den egna verksamheten eller i samhället. Utgångspunkten kan vara att börja arbeta med de ojämställdhetsproblemen som verksamheten redan känner till.

Bedömningen är att Umeå universitet ska fortsätta utveckla arbetet med jämställdhetsbudgetering i budgetprocessen under år 2024, bland annat med koppling till det arbete som genomförs inom ramen för universitetets anslutning till länsstrategin och till de identifierade problemområdena i universitetets inriktning för jämställdhetsintegrering.

I samråd med fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsbiblioteket, Universitetsförvaltningen och Personalenheten ska Planeringsenheten fortsätta diskutera och utveckla arbetssätt för jämställd resursfördelning som är integrerad i verksamhetens årliga budgetarbete.



UMEÅ UNIVERSITET

5.4. Universitetsövergripande budgetförutsättningar inför år 2025

Nedan följer universitetsövergripande budgetförutsättningar där bedömningarna i dagsläget innehåller osäkerheter. Nivåer för avsnitten 5.4.4–5.4.6 kommer att fastställas i den budget som fastställs av universitetsstyrelsen i juni 2024. Procentsats för universitetsgemensamma kostnader för år 2025 fastställs i rektors detaljbeslut i budget i juni 2024. I syfte att ge ökad stabilitet och förutsägbarhet är målsättningen att den årliga variationen av procentsatserna maximalt ska uppgå till 0,5 procentenheter mellan två år.

För närmare information om beslutad budgettram för år 2024, samt preliminära budgettramar för år 2025–2026 hänvisas till publicerade [budgetdokument](#). Observera att de preliminära ramar som anges för år 2025–2026 kommer att justeras utifrån justeringar av indexnivå för pris- och löneomräkning samt eventuellt utifrån vad som anges under avsnitt 5.5–5.7.

5.4.1. Budgetjusteringar utifrån budgetproposition för 2025

Budgetpropositionen för år 2025 presenteras efter universitetsstyrelsens beslut om budget för år 2025. Vid behov fattar rektor eventuellt tilläggsbeslut om eventuella budgetjusteringar i oktober 2024. Utgångspunkten är dock att så långt som möjligt minimera budgetjusteringar.

5.4.2. Pris- och löneomräkning

Den preliminära pris- och löneomräkningen för 2025 beräknades i senaste budgetpropositionen till 3,7 procent och för 2026 till 2,3 procent. Nivån för 2025 förväntas presenteras i den ekonomiska vårpropositionen som regeringen lämnar senast den 15 april 2024. Fastställd nivå för år 2024 är 3,5 procent (2023: 1,36 procent). Den slutliga pris- och löneomräkningen för år 2025 föreslås i budgetpropositionen som presenteras i september 2024, då även preliminär nivå för år 2026 anges.

5.4.3. Lönerevision

I lokala löneavtal tecknat med Saco-S och OFR/S för perioden 2023-10-01–2024-09-30, regleras löneökningar sifferlöst per den 1 oktober 2023. I lokalt löneavtal tecknat med Seko för perioden 2023-10-01–2025-09-30, regleras löneökningar med lägst 4,1 procent per den 1 oktober 2024 och lägst 3,3 procent per den 1 oktober 2025.

5.4.4. Lönekostnadspåslag

Inför 2025 är inriktningen att försöka undvika att genomföra en höjning av lönekostnadspåslaget (LKP) och i stället låta nivån ligga kvar på 54,72 procent, det vill säga samma nivå som de senaste två åren. Detta under förutsättning att planerad uppföljning av helårsutfall för 2023, prognosen från Statens Pensionsverk (SPV), undersökning av övriga lärosätens nivå på LKP för 2024, samt eventuellt andra underlag inte indikerar att justering av den generella LKP-nivån behöver göras inför 2025. Däremot kommer justering behövas av LKP-nivån för de åldersgrupper som regeringen under 2023 har beslutat om förändrad löneskatt för. Inför år 2026 kan nivån komma att behöva höjas något.



UMEÅ UNIVERSITET

5.4.5. Internhyra,

Förutsättningen för åren 2021–2023 har varit att internhyran tillåtits öka med maximalt 3,5 procent årligen. Kostnader för externa hyresavtal har ökat markant under 2023 och fortsätter att öka under 2024. Orsaken är att Konsumentprisindex (KPI) ökat med 10,9 procent inför 2023 och med 6,5 procent inför 2024. Kostnaden för universitetets hyresavtal förändras till cirka 80 procent utifrån KPI. År 2025 kommer det så kallade Hus K (innehåller bland annat lokaler för tentamina) att tas i bruk. Det finns även en osäkerhet kring omfattningen av ökade investeringskostnader 2025. I avvaktan på årsbokslut och inflationens och investeringskostnadernas utveckling är bedömningen att en ökning av internhyran motsvarande 3,5 procent år 2025 inte kommer att vara tillräcklig. Inför åren 2026–2027 finns en osäkerhet om vilken nivå internhyran kommer att behöva öka med. Målet är att inte öka internhyran mer än nödvändigt. Andelen lokalkostnader av total kostnad var 9 procent år 2022 vid Umeå universitet, vilket tillsammans med Göteborgs universitet var den lägsta andelen bland landets universitet år 2022.

5.4.6. Lokalvård

Bedömningen av priset för lokalvård år 2025 är osäker men mot bakgrund av den prismodell som tillämpas för lokalvård kan nivån komma att höjas något. Nivån för år 2024 är 379,10 kronor/kvadratmeter.

5.5. Budgetförutsättningar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Fortsatt gäller att det är mycket viktigt att tillgängliga resurser årligen nyttjas i syfte att bedriva utbildning av hög kvalitet. Under 2023 har detta särskilt varit i fokus inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Umeå universitet har under perioden 2018–2022 årligen underskridit takbeloppet för utbildningsuppdraget. År 2023 underskreds takbeloppet med 60,0 miljoner (3,8 procent i förhållande till takbelopp) vilket innebär minskade intäkter år 2023 med detta belopp.

Frågan om studentantal och genomförandet av utbildningsuppdraget är en av Umeå universitets stora utmaningar de kommande åren. I samråd med fakulteter och Lärarhögskolan har flera åtgärder vidtagits både på kort och på lång sikt, vilket förutsätts leda till att underskridandet av takbeloppet år 2024–2025 beräknas minska för att år 2026 motsvara takbeloppet. Även universitetsstyrelsen har aktivt diskuterat frågan om studentrekrytering med målet att Umeå universitets utfall av helårsstudenter och helårsprestationer framöver ska ligga i nivå med universitetets årligen anvisade takbelopp.

För att stimulera fakulteter och Lärarhögskolan till ökad studentvolym, samt ge ökad förutsägbarhet och långsiktighet, ges möjlighet för fakulteter och Lärarhögskolan att överstiga sin budgettram med upp till 4 procent under perioden 2023–2025. Ersättning kommer således att erhållas för eventuellt överskridande av budgettram upp till 4 procent även under 2025. Eftersom universitetet kan spara helårsstudenter och helårsprestationer upp till ett värde av 10 procent av takbeloppet, kan eventuella överskridanden finansieras genom detta sparande.

Ytterligare åtgärd för att ge fakulteter och Lärarhögskolan långsiktiga förutsättningar är den treårsavräkning som infördes inför år 2020. Denna rutin gäller för treårsperioden 2023–2025 mellan universitetsgemensam nivå och fakultet respektive Lärarhögskolan, det vill säga avräkning efter faktiskt antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR)



UMEÅ UNIVERSITET

efter utfall 2025. Fakulteter avgör själva om rutinen även bör tillämpas mellan fakultet och institutionsnivå.

I kombination med fakulteternas och Lärarhögskolans svårigheter att fylla sin budgetram, samt regeringens aviserade omfördelning inom anslag 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor från och med år 2025, kan justering av budgetram bli aktuellt om en fakultets eller Lärarhögskolans utfall av helårsstudenter och helårsprestationer föregående år överstiger plus/minus 4 procent i förhållande till erhållen budgetram. I övrigt kommer budgetramar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, enligt universitetsstyrelsens beslut, att vara fasta under perioden, med justering för aktuell indexuppräkning för 2025 och eventuellt nya anslagsmedel presenterade av regeringen, vilket ger ett bra underlag för långsiktig planering på fakultets- och institutionsnivå.

Fakulteter och Lärarhögskolan bör även i sina budgetdokument för 2025 ange hur den planerade utbildningsvolymen för 2025 ser ut i relation till tilldelad budgetram för utbildning samt kort sammanfatta planerade aktiviteter 2025 i syfte att anpassa utbildningsvolymen till tilldelad budgetram.

Inför 2024 har en översyn av fördelning av medlen för livslångt lärande genomförts i samråd med Utbildningsstrategiska rådet. Översynen resulterade i att behålla nuvarande fördelningsmodell, men att fördelningen viktas lägre (50 procent) och att 50 procent av anslaget (2024: 15,1 mnkr) fördelas utifrån total budgetram för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Universitetsstyrelsen fastställde den reviderade fördelningsmodellen i juni 2023 och den kvarstår även inför 2025. Det finns dock en viss osäkerhet om regeringen kommer att bevilja medel för livslångt lärande till universitet och högskolor 2025.

Enligt regleringsbrevet för år 2024 är anslaget till utbildning på grundnivå och avancerad nivå 1 690,5 miljoner kronor, varav takbeloppet uppgår till 1 647,2 miljoner kronor och särskilda medel till 43,3 miljoner kronor. Regeringens förslag till fördelning av medel för år 2025 kommer att lämnas i budgetpropositionen som presenteras hösten 2024.

5.6. Budgetförutsättningar för forskning och utbildning på forskarnivå

Fortsatt gäller att det är mycket viktigt att tillgängliga resurser årligen nyttjas i syfte att bedriva forskning och utbildning på forskarnivå av hög kvalitet.

En ny forsknings- och innovationsproposition ska presenteras av regeringen i slutet av 2024 och som remissinstanser har samtliga universitet och högskolor haft möjlighet att lämna inspel. Regeringens fokus för kommande forsknings- och innovationsproposition är excellens, internationalisering och innovation. Umeå universitets interna arbete med att ta fram underlag har pågått under hösten i olika forum och constellationer. På en övergripande nivå har universitetet i sitt remissvar betonat vikten av att stärka den akademiska friheten och den institutionella autonomin. Universitetet vill även se förändringar som leder till att lärosätena på allvar kan arbeta med internationalisering, samt att basanslagen för forskning ökar i jämförelse med den totala forskningsfinansieringen. Ytterligare områden som har lyfts i remissvaret är processen för finansiering och prioritering av nationella forskningsinfrastrukturer, där Umeå universitet vill se en förändring som leder till långsiktiga planeringsförutsättningar för såväl finansiärer som för lärosäten.



UMEÅ UNIVERSITET

I den senaste budgetpropositionen ingår inga nya satsningar eller medel till Umeå universitet för forskning och utbildning på forskarnivå. Eftersom nästa forsknings- och innovationsproposition kommer att presenteras först i slutet av 2024, förväntas heller inga nya satsningar eller medel för forskning och utbildning på forskarnivå ingå i budgetpropositionen för 2025. Nya förslag och beräkningar om de finansiella förutsättningarna för nästkommande fyraårsperiod (2025–2028) kommer i stället att presenteras i nästa forsknings- och innovationsproposition alternativt i budgetpropositionen för 2026.

I syfte att ge ökad förutsägbarhet och långsiktighet är utgångspunkten att Umeå universitets fördelningsmodell för forskning och utbildning på forskarnivå kvarstår även 2025, med justering för aktuell indexuppräknning för 2024 och eventuellt nya anslagsmedel eller effektiviseringar presenterade av regeringen.

Enligt regleringsbrevet för år 2024 är anslaget till forskning och utbildning på forskarnivå 1 285,7 miljoner kronor, varav medel för strategiska forskningsområden ingår med 69,8 miljoner kronor. Regeringens förslag till fördelning av medel för år 2025 kommer att lämnas i budgetpropositionen som presenteras hösten 2024.

5.7. Budgetförutsättningar för universitetsgemensamma funktioner

En princip vid budgetering av universitetsgemensamma funktioner är att deras relativa andel av universitetets samlade resurser inte bör öka. Enligt den årliga statistiken från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har Umeå universitet år 2023 den femte lägsta andelen indirekta kostnader av samtliga undersökta universitet. Fördelat per verksamhetsgren har Umeå universitet den nionde lägsta andelen indirekta kostnader inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå, samt den näst lägsta inom forskning och utbildning på forskarnivå. Inför år 2025 finns en osäkerhet över exakt hur stor universitetets budgetram från regeringen kommer att vara, samt därmed också hur stor andel de universitetsgemensamma kostnaderna ska utgöra.

Den modell som Umeå universitet har när det gäller dimensionering av universitetsgemensamma funktioner och deras kostnader, innebär svårigheter vid förändrade behov och utveckling av till exempel nya universitetsgemensamma IT-system eller vid genomförande av nya uppdrag från regeringen. Ett behov som redan har identifierats är medel för att kunna finansiera Umeå universitets deltagande i den strategiska alliansen AcrossEU, förutsatt att universitetet blir ett Europauniversitet 2024. Underlag för denna bedömning inlämnas enligt bilaga 1.

Ytterligare ett område som behöver fortsätta utvecklas inför 2025 är arbetet med att skapa en sammanhållen IT-process där hantering och prioritering av nödvändiga och önskade IT-satsningar. I syfte att renodla finansieringen av universitetsgemensamma IT-system inlämnas underlag om detta enligt bilaga 1. Det kan också bli aktuellt att se över resurser inför 2025 när det gäller aktiviteter inom projektet för Forskningsdatahantering. Även förstärkt forskningsstöd med fokus på EU-finansiering kan komma att bli aktuellt.

5.7.1 Underlag till budget från universitetsgemensamma funktioner

I budgetprocessen ingår bland annat att dimensionera universitetsgemensamma funktioner och dess kostnader samt prioritera bland verksamhetens behov av ytterligare medel. Ansvariga för universitetsgemensamma funktioner inkommer därför årligen med underlag till budget enligt vad som anges i bilaga 1. *Mall för underlag till budget.*



UMEÅ UNIVERSITET

Bilaga 1. Mall för underlag till budget

Den 8 mars 2024 är senaste dag för Universitetsbiblioteket, Universitetsförvaltningen, Övrigt universitetsgemensamt och Internrevisionen att lämna in sina underlag till budget.

Rapporteringen ska svara på punkterna nedan och ske i valfri form till planering@umu.se.

Till ansvariga för universitetsgemensamma funktioner (Universitetsförvaltning, Universitetsbibliotek, Övrigt universitetsgemensamt) uppdras att:

- Redovisa eventuella behov av ytterligare medel för utveckling av sin verksamhet samt prioritera dessa utifrån följande tre nivåer: *Högsta prioritet*, *Prioritet angelägen* respektive *Prioritet kan vänta*.
Samtliga behov ska beskrivas utifrån orsak till behov, konsekvensanalys över vad som inträffar ifall behov inte tillgodoses, möjliga alternativa finansieringsformer eller alternativ omfattning av satsningen, samt effektiviseringsvinster/nyttan genom att behov tillgodoses. Ange också om behoven är av permanent eller tillfällig karaktär.
- Redovisa områden/verksamheter/etc. som kan prioriteras lägre och därmed möjliggöra att tillgängliga medel omfördelas, samt vilka områden som kan effektiviseras.

Till Fastighetschef uppdras att:

- Redovisa förslag till budget för universitetsgemensamma investeringar år 2025 uppdelad på avskrivningar och nya åtaganden i prioritetsordning, efter samråd med fakulteter, Läraryhögskolan, Universitetsförvaltning och Universitetsbibliotek.
Investeringarna avser i huvudsak ombyggnationer och medel till inredning/utrustning, dessutom finansieras universitetets skadeförsäkring av dessa medel.
Prioritetsordningen ska vara indelad i följande tre nivåer: *Högsta prioritet*, *Prioritet angelägen* respektive *Prioritet kan vänta*, samt definierade genom redovisning av vilka typer av åtgärder som ingår i respektive nivå.
- Redovisa förslag till hyresbudget för år 2025 samt hyreskalkyl för 2026–2027.
- Redovisa eventuella behov av ytterligare medel för arbetet med arbetsmiljö (projekt 700320005).

Till enhetschef för Universitetsservice uppdras att:

- Utifrån beslutad modell för beräkning av lokalvårdspris föreslå beräknat lokalvårdspris för år 2025, samt kommentera i en analys vilka eventuella konsekvenser föreslaget pris skulle innebära.



UMEÅ UNIVERSITET

Till enhetschef för Ekonomienheten uppdras att:

- Sammanställa och inkomma med underlag för beräkning av nivå för lönekostnadspåslag (LKP) för år 2025, samt kommentera i en analys vilka eventuella konsekvenser föreslagen nivå skulle innebära.

Till Internrevisionschef uppdras att:

- Inkomma med underlag avseende utfall år 2023, myndighetskapital per 2023-12-31, prognos för år 2024–2025 inkl. kommentarer, d.v.s. som underlag inför samråd om budgetram för Internrevisionen år 2025.

Till enhetschef för International Office uppdras att:

- Projektsamordnare för Across EU, i samråd med vicerektor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, inkommer med underlag avseende eventuellt finansieringsbehov i det fall Umeå universitet blir ett Europauniversitet 2024.

Till Personalchef uppdras att:

- Inkomma med underlag avseende utfall år 2023, myndighetskapital per 2023-12-31, samt prognos för år 2024 för respektive projekt avseende personalsociala kostnader (orgnr 7003).
- Redovisa förslag på ev. om disponering av medel eller andra förändringar inför 2025 för respektive projekt avseende personalsociala kostnader.

Till enhetschef för ITS uppdras att:

- Inkomma med underlag avseende aktuella licenser samt övriga externa tjänsteköp för år 2024 och kostnaden för dessa, samt om möjligt prognos för förändring och kostnadsutveckling inför år 2025–2026 respektive kostnadsfördelning 2021–2023.
- Inkomma med underlag avseende vilka IT-stödsystem som är finansierade via ITS timpris. I underlaget ska kostnaden för dessa stödsystem framgå för perioden 2022–2023 inklusive bedömning av hur stor andel av dessa IT-stödsystem som avser anslagsfinansierade IT-system respektive avser IT-system som finansieras via försäljning externt och internt. Personalkostnader ska inte inkluderas i underlaget. Om möjligt ska även prognos över eventuell förändring och kostnadsutveckling inför år 2024–2025 ingå i underlaget.